

Delgeneralplan för vindkraft i Harjunkorpi Ylitornio

Interaktion – BILAGA 2

FÖR INTERNATIONELLT HÖRANDE

1.6.2026

INTERNATIONELL ÅTERKOPPLING INOM PROGRAMMET FÖR DELTAGANDE OCH BEDÖMNING.....	1
1. BIRDLIFE SVERIGE.....	2
2. FINSK-SVENSKA GRÄNSÄLVSKOMMISSIONEN	2
3. HULKOFFGARÐEN AB.....	3
4. KORPIKYLÄ HEMBYGDSFÖRENING	3
5. LÄNSSTYRELSEN NORRBOTTEN	4
6. ÅSIKT 1.....	5
7. ÅSIKT 2.....	5
8. SAMETINGET I SVERIGE (SAMEDIGGI).....	6
9. RIKSANTIKVARIÉÄMBETET.....	6
10. ÖVERTORNEÅ KOMMUN	7

Internationell återkoppling inom programmet för deltagande och bedömning

Sammanfattningarna av de utlåtanden och åsikter som inkommit i Sverige angående programmet för deltagande och bedömning (PDB) och programmet för miljökonsekvensbedömning (MKB) ingår i kontaktmyndighetens utlåtande.

1. BirdLife Sverige

BirdLife Sverige konstaterar i sitt utlåtande att de planerade vindkraftverken kan orsaka gränsöverskridande negativa konsekvenser för fåglar, flyttfåglar och deras livsmiljöer. BirdLife kräver att de kumulativa effekterna på flyttfåglar ska undersökas och att resultaten ska beaktas. Exempelvis bör system installeras för att stänga av eller sakta ner vindkraftverkens rotoror när omständigheterna pekar på hög kollisionsrisk. Undersökningar måste genomföras när det gäller såväl natt- som dagsträckande arter. Miljökonsekvensbeskrivningen ska inkludera en evidensbaserad prognos utifrån kollisionsstatistik för flyttande fåglar.

SVAR: Flytt- och häckfåglar har inventerats i projektområdet, och påverkan på fågellivet bedöms i miljökonsekvensbeskrivningen. Konsekvensbedömningen har genomförts i enlighet med myndigheternas riktlinjer och de framställs i planbeskrivningen. Anmärkningsvärda arter har beaktats i planlösningen, och tre värdefulla fågelområden har utpekats i planområdet. Fåglarnas huvudsakliga flyttväg följer Tornedalen och riksgränsen, och flyttningen genom projektområdet är begränsad, vilket minskar antalet fåglar som utsätts för kollisionsrisk.

Fågelkollisioner med kraftverken kan förebyggas med hjälp av automatiska system med kameror och radar. Enskilda vindkraftverk kan stoppas tillfälligt om man upptäcker att en stor fågelflock eller större, kollisionsbenägna fågelarter närmar sig vindkraftverken på kollisionshöjd. Kollisioner kan också förebyggas genom att vindkraftverkens synlighet förbättras, till exempel med hjälp av belysning eller mer framträdande färger, exempelvis så att tornets nedre del eller ett av vindkraftverkets rotorblad målas med en mörk färg.

Risken för kollisioner med kraftledningarna kan minskas genom att sätta upp varningsbollar eller reflexflaggor på kraftledningarna. Stolparna kan förses med tvärbalkar så att stora fåglar kan landa på dem utan risk för elchock.

Inventeringen av flytt- och häckfåglar har genomförts i enlighet med myndighetens instruktion. Observationerna gjordes under inventeringen av vårflyttningen kl. 05.15–17.00 och av höstflyttningen kl. 06.30–16.00. Inventeringarna planerades efter riskarter så att den ägde rum under den mest synliga flyttningen. Man försökte välja observationsdagar då förhållandena var gynnsamma för flytten, det vill säga lämpliga flytt dagar valdes i mån av möjlighet ut utifrån väderutvecklingen och hur flytten fortskred. Avsikten var att alltid inleda observationerna vid soluppgången, men ibland sköts starten upp på grund av dimma.

2. Finsk-svenska gränsälvskommissionen

Den finsk-svenska gränsälvskommissionen anser att det finns behov för fler fotomontage för att få en omfattande bedömning av gränsöverskridande konsekvenser: Byarna Kukkolaforsen, Korpikylä och Luppioberget. Val av fotomontageplatser i Risudden och Hedenäset bör vara representativa för dessa områden. Även området mellan Kuivakangas och Korva borde omfattas av fotomontage enligt den preliminära synbarhetsanalysen.

I bedömningen av projektets gränsöverskridande konsekvenser för landskapet bör Tornedalens särdrag och landskapets olika nivåer uppmärksammas, samt konsekvensernas betydelse beskrivas i förhållande till olika typer av landskapskomponenter, särskilt med hänsyn till kumulativa effekter. Det skulle vara

på sin plats att beskriva hur stor del av området (by, tätort t.ex.) som kommer att påverkas och att bedöma områdenas tolerans för påverkan från detta projekt och effekter som det medför i kombination med andra projekt. Påverkan på dygnets mörka timmar och den mörka årstiden, upplevelsen av mörker och tystnad samt naturobservationer i samband med rekreation och turism i influensområdet ska beaktas. I det svenskspråkiga materialet syftar namnen Övertorneå och Ylitorneå på kommunen Övertorneå. Ylitornio är den finska kommunens namn även på svenska.

SVAR:

Visionsbilder är från platser som på ett mångsidigt sätt visar landskapspåverkan från olika håll och på olika avstånd. Fotopunkterna har valts ut utifrån resultaten av en synbarhetsanalys samt med hänsyn till närliggande värdefulla landskapsområden och kulturmiljöer. Dessutom har bilderna tagits i områden där människor bor och rör sig. Vid valet av fotopunkter har dessutom de utlåtanden som inkommit inom ramen för miljökonsekvensbeskrivningsprogrammet beaktats, där önskemål om fotopunkternas läge framfördes. Det finns en visionsbild från Luppioberget, men inga sådana har tagits för byarna Kukkolafors och Korpikylä. Den fotomontageplatsen som kommer närmast Risudden och Hedenäset är Bäckesta cirka 5 km halvvägs mellan dem. Från området mellan Kuivakangas och Korva har ett fotomontage för Övre Kuivakangas gjorts.

En synbarhetsanalys har gjorts för projektet, och på kartorna visas varifrån kraftverken kommer att synas. Undersökningsområdet (40 km) sträcker sig även till Sverige.

Konsekvenser för landskapet har bedömts i enlighet med miljöministeriets handbok "Bedömning av vindkraftsutbyggnadens konsekvenser för landskapet". Flygvarningsljusens synlighet i landskapet visualiseras.

I planhandlingarna ändras namnet på kommunen Ylitornio i Finland även på svenska till "Ylitornio".

3. Hulkoffgården AB

Företagets åsikt är i stort sett i linje med ovanstående åsikt. Även detta företag hänvisar till att turistverksamheten kommer att försvinna då dess starka säljargument – mörker, tystnad och norrsken – förstörs.

SVAR: Se svaret ovan.

Förutsättningarna för naturturism i området och dess omgivning bevaras. I och med vindkraftverken blir landskapet på vissa ställen mer industriellt, och kraftverken syns från vissa områden som är viktiga för turismen, vilket kan påverka naturturismen och enskilda turisttjänsters attraktionskraft negativt. Vindkraft kan också stärka regionens image som ett miljövänligt resmål.

4. Korpikylä Hembygdsförening

I sitt utlåtande hänvisar Korpikylä hembygdsförening till flera planerade vindkraftsområden i Tornedalen på den finska sidan, vilka kommer att bilda ett industriellt vindkraftsområde som dominerar landskapet. Vindkraftverken innebär en stor störning och förändring av levnadsvillkoren för människor på den svenska sidan. I utlåtandet nämns också konsekvenserna för vatten, fåglar, växtlighet, fauna och

fiske. Enligt utlåtandet fortsätter de finska kommunerna att planera utan att ta hänsyn till de betydande konsekvenserna.

SVAR: *I Södra Lapplands område finns flera aktiva vindkraftsprojekt. Genom projekten genomförs kommunala och regionala strategier samt nationella och internationella energi- och klimatmål som Finland har åtagit sig att uppfylla. Som en följd av konsekvensbedömningen kommer en del av projekten inte att genomföras eller deras omfattning att minska. Kommunen godkänner planförslag, styr planarbetet tillsammans med myndigheterna och fattar beslut om godkännande av planer.*

I samband med delgeneralplanen för vindkraften i Harjunkorpi genomförs en omfattande konsekvensbedömning, som omfattar effekter på vattendrag, fågelliv, växtlighet, djurliv och rekreation. Samtidigt genomförs en bedömning av projektets miljökonsekvenser. Om det i inventeringarna eller i miljökonsekvensbedömningen eller andra konsekvensbedömningar framkommer omständigheter som begränsar planens innehåll (t.ex. naturvärden), ska dessa beaktas i planförslaget.

5. Länsstyrelsen Norrbotten

Norrbottens länsstyrelse lyfter i sitt utlåtande fram att projektet är beläget på ett sådant avstånd att den som enskild verksamhet inte kommer att ha någon betydande påverkan på naturmiljöer, arter och skyddade områden i Norrbottens län. Länsstyrelsen lyfter fram de kumulativa effekterna, de betydande miljökonsekvenserna för nationella kulturarvsvärden och landskap på den svenska sidan, behovet av visualisering/animering under olika årtider och behovet av en eventuell separat kulturarvskonsekvensbedömning (HIA) för konsekvenserna för Struves kedja. De kumulativa effekterna av det totala antalet planerade och befintliga vindkraftverk i området och de slutsatser som dras av detta bör beskrivas i miljökonsekvensbeskrivningen.

SVAR: *Vindkraftverk förändrar landskapet, och landskapskonsekvenserna i Tornedalens landskap gäller specifikt den svenska sidan. Visionsbilder har gjort för fem olika punkter på den svenska sidan. Vid tre av dessa (punkterna 8–10) har modelleringen gjorts både specifikt för projektet i Harjunkorpi och för kumulativa effekter som uppstår i kombination med andra genomförda eller planerade projekt. Visionsbilder har tagits fram endast vid en tidpunkt under året, eftersom årtiden inte anses ha någon betydelse för bedömningen av landskapskonsekvenser. När förslaget läggs fram kan ytterligare visionsmaterial tas fram (t.ex. bildinbäddning i en drönarvideo).*

I samband med miljökonsekvensbedömningen av projektet har diskussioner förts med myndigheterna under hösten 2025 om behovet av en HIA-utredning av Struves kedja. Både Museiverket i Finland och den svenska museimyndigheten har meddelat att de inte kräver någon HIA-utredning.

Effekterna på Struves kedja beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningen och i planbeskrivningen. Enligt synbarhetsanalysen finns det från Perävaara inga panoramavyer över kraftverken från någon hög punkt i terrängen. Från mätpunkten vid utsiktstornet i Aavasaksa har man en vidsträckt utsikt över kraftverken, och en visionsbild har tagits fram för denna punkt. Enligt analysen kan vyer från Pullinki endast öppna sig från den del av slalombacken som ligger på fjället. Ett vindkraftverk

ligger i siktlinjen längs Struves kedja, vilken sträcker sig genom planområdet mellan Iso-Horila och Tynnyrilaki. Någon kulturarvskonsekvensbedömning (Heritage Impact Assessment, HIA) har inte genomförts för siktlinjen mellan Iso-Horila och Tynnyrilaki eftersom punkterna inte är världsarvsobjekt.

6. Åsikt 1

Åsikten är i stort sett likadan som de två ovanstående åsikterna.

SVAR: Se svaren under punkterna 5. och 6.

7. Åsikt 2

Åsiktsskribenten anser att effekterna på turismen ska bedömas inom ramen för förfarandet för miljökonsekvensbedömning och att större aktörer inom turistbranschen, till exempel Kukkolaforsen och Luppioberget, kan ha relevant information. Vindkraftsområdet kommer att medföra större negativ påverkan på den svenska sidan, bland annat på grund av konstruktionerna och flygvarningsljusen. Det finns också en risk för att befolkningen i området minskar samt för negativa konsekvenser på naturen om vindkraftsbolagen går i konkurs.

SVAR: Förutsättningarna för naturturism i området och dess omgivning bevaras. Den största påverkan på turismen orsakas av konsekvenserna för landskapet, eftersom element av byggd miljö kommer att införas i ett område med vildmarkskaraktär. I och med vindkraftverken blir landskapet på vissa ställen mer industriellt, och kraftverken syns från vissa områden som är viktiga för turismen, vilket kan påverka naturturismen och enskilda turisttjänsters attraktionskraft negativt. Sett till turismen ska man dock beakta att inställningen till vindkraftverk är individuell och att ögat kan vänja sig vid förändringar i landskapet. Vindkraft kan också stärka regionens image som ett miljövänligt resmål.

Vindkraftverk medför många olika förändringar i sin omgivning, varav vissa – såsom förändringar i landskapet, buller och blänk – kan ha en negativ inverkan på människors välbefinnande. Effekterna av buller och blänk har undersökts med hjälp av modellering. Andra effekter som rör människors levnadsförhållanden och upplevda välbefinnande har kartlagts med en invånarenkät hösten 2025. I invånarenkäten undersöktes bland annat invånarnas uppfattningar om projektets inverkan på boendetrivseln. Resultaten från invånarenkäten redovisas i planbeskrivningen och rapporten är bifogad i miljökonsekvensbeskrivningen. I planförslaget har hänsyn tagits till de konsekvenser för människor som det finns lagstadgade riktvärden för.

Vindkraftverk förändrar landskapet, och landskapskonsekvenserna i Tornedalens landskap gäller specifikt den svenska sidan. Visionsbilder har gjorts för fem olika punkter på den svenska sidan. Vid tre av dessa (punkterna 8–10) har modelleringen gjorts både specifikt för projektet i Harjunkorpi och för kumulativa effekter som uppstår i kombination med andra genomförda eller planerade projekt.

Man har kommit överens med markägarna om särskilda rivningsgarantier för den osannolika händelsen att kraftverksägaren inte skulle kunna riva kraftverken när deras livscykel har gått ut.

8. Sametinget i Sverige (Samediggi)

Sametinget konstaterar i sitt utlåtande att det på den svenska sidan finns renskötselområden i koncessionssamebyarna Korju och Liehittäjä samt flera områden där renskötseln anses vara av riksintresse eftersom de är kärnområden för renskötsel och som betesområden. Sametinget tar i sitt utlåtande upp frågor som är relevanta för samerna och handlar om förhandlingar med renskötare, konsekvenser och konsekvensbedömning.

SVAR:

Projektet är beläget i Lohijärvi renbeteslags område. Förhandlingar i enlighet med renskötsellaget har förts med renbeteslaget den 15 maj 2025 och den 28 augusti 2025. Projektansvarige, konsulten för miljökonsekvensbedömningen och företrädarna för Lohijärvi renbeteslaget träffades dessutom den 3 februari 2026 i Ylitornio och diskuterade bedömning av konsekvenserna enligt miljökonsekvensbeskrivningen samt åtgärder för att mildra de negativa konsekvenserna. Projektområdets betydelse för renskötseln har konstaterats och dess effekter på renskötseln har bedömts i en separat utredning (bilaga 18 till miljökonsekvensbeskrivningen).

9. Riksantikvarieämbetet

Riksantikvarieämbetet konstaterar i sitt utlåtande att projektet kan ha betydande konsekvenser för riksintresseområden i Sverige. I utlåtandet presenteras en bedömning av konsekvenserna för Sveriges kulturarvsvärden. I utlåtandet framhävs också behovet av en HIA-bedömning, det vill säga en kulturarvskonsekvensbedömning för Struves kedja som är belägen i projektets influensområde. Inom influensområdet på den svenska sidan ligger Perävaara, ett världsarv, som inte har identifierats. Uppförandet av vindkraftverk kan påverka kulturvärden, till exempel genom att ändra den visuella bilden som är väsentlig för att uppleva och förstå kulturvärdet. Museimyndigheten anser att bedömningen bör kompletteras med material i enlighet med Unescos anvisningar, med bedömningar av hur Struves triangelkedja som helhet påverkas av den planerade verksamheten.

SVAR: *I samband med miljökonsekvensbedömningen av projektet har diskussioner förts med myndigheterna under hösten 2025 om behovet av en HIA-utredning av Struves kedja. Både Museiverket i Finland och den svenska museimyndigheten har meddelat att de inte kräver någon HIA-utredning.*

Effekter på kulturarvsobjekt på den svenska sidan, bland annat Struves kedja har utvärderats i miljökonsekvensbeskrivningen och beskrivits i planbeskrivningen. Enligt synbarhetsanalysen finns det från Perävaara inga panoramavyer över kraftverken från någon hög punkt i terrängen. Från mätpunkten vid utsiktstornet i Aavasaksa har man en vidsträckt utsikt över kraftverken, och en visionsbild har tagits fram för denna punkt. Enligt analysen kan vyer från Pullinki endast öppna sig från den del av slalombacken som ligger på fjället.

Ett vindkraftverk ligger i siktlinjen längs Struves kedja, vilken sträcker sig genom planområdet mellan Iso-Horila och Tynnyrilaki. Någon kulturarvskonsekvensbedömning (Heritage Impact Assessment, HIA) har inte

genomförts för siktlinjen mellan Iso-Horila och Tynnyrilaki eftersom punkterna inte är världsarvsobjekt.

10. Övertorneå kommun

Övertorneå kommun anser att projektet skulle ha betydande konsekvenser för landskapet på den svenska sidan. I området finns områden som är av riksintresse för kulturmiljövården, friluftslivet och naturvården. Kommunen hänvisar till den europeiska landskapskonventionen. Vindkraftverken och deras flyghinderljus skulle medföra negativa konsekvenser för bland annat befolkningen och deras levnadsförhållanden, boende och fritidsboende, turism och turistbranschen. Turismen fokuserar bland annat på upplevelser av naturlandskapet och mörkret. Turister besöker resmål på båda sidor om gränsen. Enligt Övertorneå kommun är det mycket viktigt att utvecklingen av förnybara energikällor inte bidrar till negativa effekter för andra faktorer som är viktiga för att kunna skapa en hållbar framtid för kommande generationer. Sådana konsekvenser kan handla om irreversibla skador på djurliv och miljö, försämrade levnadsförhållanden för kommunens medborgare och försämrade möjligheter för företagsutveckling.

SVAR: Effekterna på landskapet, kulturmiljön och dess värdefulla områden har även utvärderats på den svenska sidan. Bedömningen har utförts av experter i enlighet med miljöministeriets handbok "Bedömning av vindkraftsutbyggnadens konsekvenser för landskapet". Effekterna har visualiserats med visionsbilder som för den svenska sidan tagits fram för fem olika punkter. Flygvarningsljusens synlighet i landskapet visualiseras.

Förutsättningarna för naturturism i området och dess omgivning bevaras. I och med vindkraftverken blir landskapet på vissa ställen mer industriellt, och kraftverken syns från vissa områden som är viktiga för turismen, vilket kan påverka naturturismen och enskilda turisttjänsters attraktionskraft negativt. Vindkraft kan också stärka regionens image som ett miljövänligt resmål.

Vindkraftverk medför många olika förändringar i sin omgivning, varav vissa – såsom förändringar i landskapet, buller och blänk – kan ha en negativ inverkan på människors välbefinnande. Effekterna av buller och blänk har undersökts med hjälp av modellering. Andra effekter som rör människors levnadsförhållanden och upplevda välbefinnande har kartlagts med en invånarenkät hösten 2025. I invånarenkäten undersöktes bland annat invånarnas uppfattningar om projektets inverkan på boendetrivseln. Resultaten från invånarenkäten redovisas i planbeskrivningen och rapporten är bifogad i miljökonsekvensbeskrivningen. I planförslaget har hänsyn tagits till de konsekvenser för människor som det finns lagstadgade riktvärden för.

I samband med delgeneralplanen för vindkraft i Harjunkorpi genomförs en omfattande konsekvensbedömning, som omfattar effekterna på djurlivet, naturmiljön, rekreation, turism och andra näringsgrenar. Samtidigt genomförs en bedömning av projektets miljökonsekvenser. Om det i inventeringarna eller i miljökonsekvensbedömningen eller andra konsekvensbedömningar framkommer omständigheter som begränsar planens innehåll (t.ex. naturvärden), ska dessa beaktas i planförslaget.

